

СТАН СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДОСВІДУ ЄС

О.В. Горячук

*Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
НАН України*

Сьогодні на страховому ринку України працює більше 400 страхових компаній, близько 100 з них є компаніями з іноземними інвестиціями, які в 2000-х роках прийшли на український ринок розраховуючи на його високий потенціал зростання. На жаль, ці очікування не виправдалися, страховий ринок сьогодні переживає період стагнації і не показує істотного росту. На думку багатьох аналітиків, це в значній мірі пов'язано з макроекономічною ситуацією в країні, відсутністю необхідних реформ, як законодавства, так і ринку страхування в цілому. Обсяг чистих страхових премій до ВВП в Україні становить не більше 2 % на протязі останніх 5 років (в 2011 році - 1,3 %, в 2012 - 1,2 %) [1], тоді як даний показник у розвинених країнах Європи становить від 3 % до 8 % (у Німеччині - 8 %, у Польщі - 5 %) [2].

У якості однієї із причин, які стримують розвиток страхового ринку, варто виділити низьку довіру населення страховим компаніям. Це викликано негативним досвідом клієнтів у процесі одержання виплат по обов'язковому страхуванню цивільної відповідальності власників транспортних засобів. З огляду на те, що кожний власник транспортних засобів в Україні зобов'язаний застрахуватися, то дане явище носить масовий характер. Це негативно позначається на бажанні населення скористатися іншими страховими продуктами.

В Україні слабо розвинені такі напрямки страхування як медичне та аграрне страхування. Останнє має великі перспективи розвитку, оскільки сільське господарство - це один з видів діяльності найбільш привабливих для інвесторів. На сьогоднішній день рівень страхування в аграрному секторі України становить лише 5-7 %, у той час як у Польщі цей показник перебуває на рівні 30 %, а у Німеччині - більше 60 % [3].

Ринок добровільного медичного страхування також має величезний потенціал розвитку в Україні. Багато великих компаній страхують своїх співробітників, забезпечуючи їм соціальний пакет, що є додатковою перевагою для працівників при виборі роботодавця. Однак добровільне медичне страхування є досить збитковим продуктом, оскільки споживачі послуг намагаються максимально використовувати всі медичні послуги, які передбачені страховкою. Це змушує страхові компанії встановлювати високий відсоток франшизи у випадку, якщо клієнт бажає скористатися дорогими медичними послугами.

Важливе значення має підвищення популярності страхових послуг. На сьогоднішній день більшість населення сприймають страхування як додаткові зобов'язання, наприклад, як умову видачі банківського кредиту. Рівень довіри населення до системи страхування як і раніше залишається досить низьким.

Тому стоїть завдання зробити цей ринок максимально доступним, прозорим і зрозумілим для населення.

Нормальна ситуація, коли на страховому ринку співвідношення розміру отриманих страхових премій до розміру страхових виплат становить 70-80%. Зараз цей показник в Україні перебуває на рівні 20-25%. Це пов'язане з наявністю на ринку великої кількості дрібних страхових компаній, які, по суті, не займаються страхуванням, а працюють по системі надання виплат за умови одержання достатньої кількості страхових премій. Вони не мають достатніх резервів, а тому рівень невиконаних по страхових випадках є дуже високим і знижує рівень довіри населення до ефективності страхування як такого.

Велика кількість страхових компаній має серйозні проблеми зі страховими виплатами. Як правило, це пов'язане з великими адміністративними видатками. Серйозною проблемою є недостатня капіталізація українських страхових компаній. До значних ризиків на страховому ринку відносяться також: характер цінової конкуренції, висока частка адміністративних видатків, проблеми з перестрахуванням, неправильна політика управління ризиками. Негативно на стан ринку впливає банкрутство окремих страхових компаній. Більшість компаній ще не готові для роботи за міжнародними стандартами.

Необхідною умовою поліпшення ситуації на страховому ринку України є економічне зростання в країні, підвищення рівня доходів населення, посилення контролю за діяльністю страхових компаній, прийняття законів по введенню обов'язкового медичного страхування, підвищення рівня захисту інтересів громадян, які страхують своє майно, забезпечення державної підтримки в сфері аграрного страхування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Статистика страхового рынка Украины – Режим доступа: <http://forinsurer.com/stat>.
2. СЕА Федерации Европы по страхованию и перестрахованию
3. Аустен Я. Перспективы развития страхового рынка в Украине – Инвестгазета № 19, 2012.